

Portald'Història

L'ÈPOCA DE LA RESTAURACIÓ BORBÒNICA
(1875 – 1899)

El retorn d'Alfonso XII i el règim de la Restauració

El cop d'Estat del gral. Martínez Campos

El 29 de desembre de 1874 el general **Arsenio Martínez-Campos Antón** va donar un cop d'Estat contra el règim del Gral. Serrano, i donava per acabada l'etapa del SEXENNI DEMOCRÀTIC.

El triomf del cop d'Estat precipitava el retorn del príncep **Alfonso de Borbón**, fill de la reina exiliada Isabel II, des de Londres, i la imposició de la monarquia borbònica després del període del Sexenni.

Inici del període històric de la RESTAURACIÓ BORBÒNICA, i del regnat d'ALFONS XII (1875 – 1885)

Alfonso XII i el Manifest de Sandhurst

L'opció monàrquica havia crescut a Espanya en els darrers anys, liderada pel polític conservador Antonio Cánovas del Castillo.

Aquest “partit” pro-monàrquic era recolzat fonamentalment per les classes dominants, atemorides davant la força del moviment obrer i desitjoses d'un règim polític fort, estable i centrat en el manteniment de l'ordre públic.

EL MANIFEST DE SANDHURST (fragment)

“Cuantos me han escrito muestran igual convicción de que sólo el restablecimiento de la Monarquía constitucional puede poner término a la opresión, a la incertidumbre y a las crueles perturbaciones que experimenta España.

...Afortunadamente, la Monarquía hereditaria y constitucional posee en sus principios la necesaria flexibilidad y cuantas condiciones de acierto hacen falta para que todos los problemas que traiga su restablecimiento consigo sean resueltos de conformidad con los votos y la conveniencia de la nación. No hay que esperar que decida yo nada de plano y arbitrariamente; sin Cortes no resolvieron negocios arduos los Príncipes españoles allá en los antiguos tiempos de la Monarquía, y esta justísima regla de conducta no he de olvidarla yo en mi condición presente, y cuando todos los españoles estén habituados a los procedimientos parlamentarios. Sea la que quiera mi propia suerte, ni dejaré de ser buen español, ni como todos mis antepasados buen católico, ni como hombre del siglo verdaderamente liberal. “

Manifiesto de Alfonso XII en Sandhurst (1 de diciembre de 1874)

El regnat d'Alfonso XII

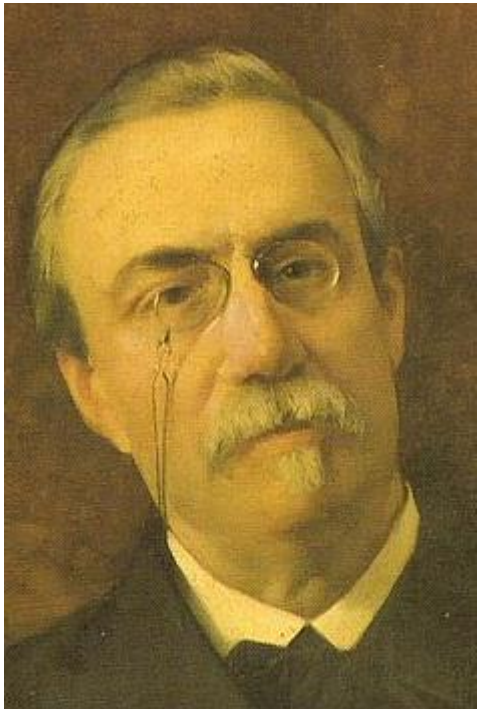
Oficialment, el regnat d'Alfonso XII, nascut a Madrid el novembre de 1857, va durar del 29 de desembre de 1875 al 25 de novembre de 1885, quan va morir de tuberculosi amb 27 anys d'edat.

Fill d'Isabel II i de Francisco de Asís de Borbón, Alfonso de Borbón es va casar en dues ocasions. Primer amb la seva cosina Maria de las Mercedes de Orleans (gener de 1878), que va morir només 5 mesos després, i al 1879 amb Maria Cristina d'Habsburg, amb qui va tenir dues filles i un fill, el futur Alfonso XIII.

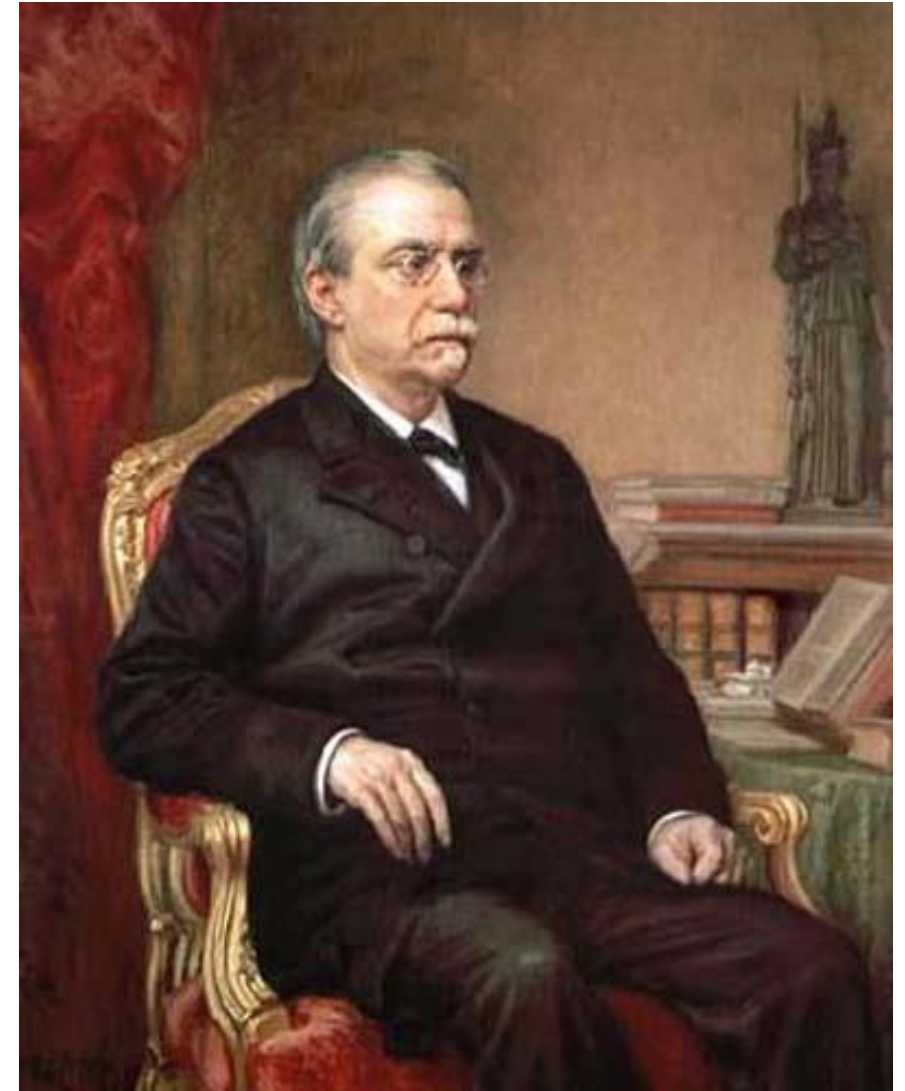
Les bases ideològiques de la Restauració Borbònica: el “sistema canovista”.

L’anomenat “règim de la Restauració” fou un sistema polític profundament **conservador i tradicionalista, políticament immobilitista i no democràtic**, i purament **liberal en els aspectes econòmics**.

El veritable arquitecte del règim fou el polític malagueny Antonio Cánovas del Castillo. Nascut l’any 1828, va ser historiador, crític literari i polític.

La seva llarga carrera el va portar a ser ministre de diverses carteres, president del Congrés i cap del Govern en 6 ocasions. El seu protagonisme en l’estructura del règim fa que sovint es parli del “**sistema canovista**”.

Les bases ideològiques de la Restauració Borbònica: Un sistema d'ordre

El nou règim tenia a prioritats principals

- **l'estabilitat institucional**, fortament estructurada entorn de la Corona.
- El manteniment de **l'ordre públic** i la pau social, amb la repressió del creixent moviment obrer.
- El desenvolupament i expansió dels principis del **liberalisme econòmic**.
- El manteniment de **l'estatus privilegiat** de la Noblesa, l'Església i les classes més benestants.

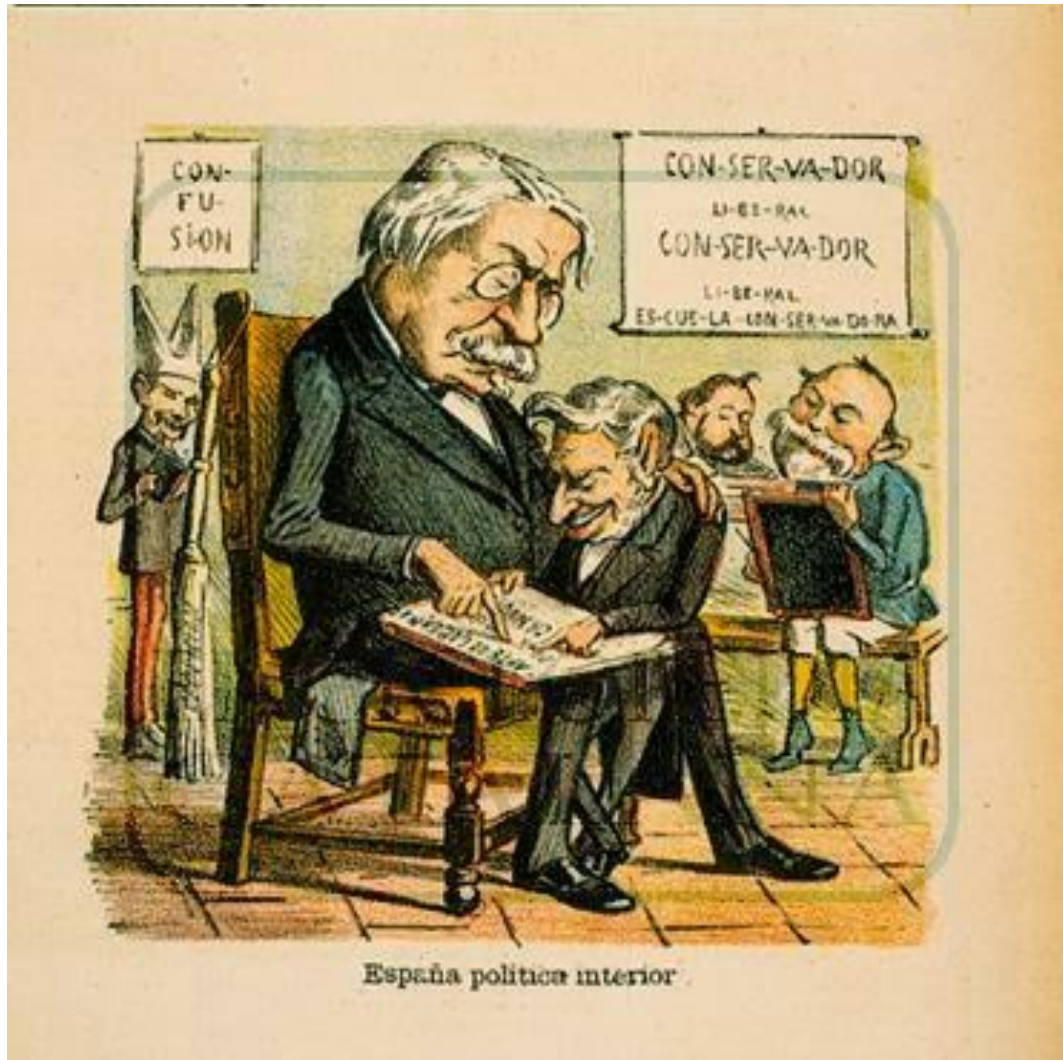

L'Exèrcit es va comprometre amb el nou règim a la no intervenció en la vida política a canvi d'una autonomia gairebé absoluta dins de l'àmbit militar.

Renúncia a la pràctica dels "**pronunciamientos**", que havien caracteritzat l'etapa d'Isabel II i la mateixa arribada de la Restauració.

Com funcionava el sistema canovista?

1. Un model bipartidista

Antonio Cánovas va organitzar el ***Partido Conservador*** (alts funcionaris, noblesa, Església, gran burgesia industrial i mercantil, terratinents ...), i Mateo P. Sagasta va liderar el ***Partido Liberal*** (burgesia, classes mitjanes, professionals liberals ...)

Els dos partits tenien **poques diferències ideològiques**, i una **representativitat social** molt escassa, però van acaparar el poder polític durant tota l'etapa.

Práxedes Mateo Sagasta (1825 – 1903),
enginyer de professió i polític liberal.
Va ser cap del Govern en 7 mandats.

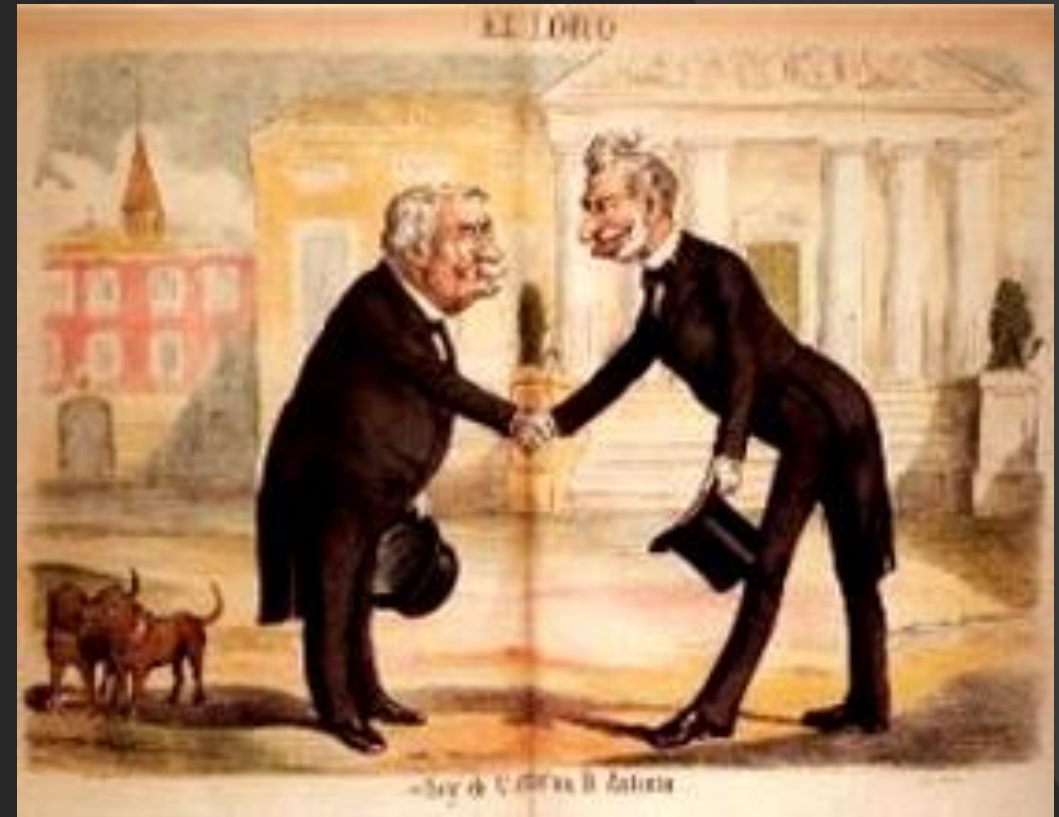
Com funcionava el sistema canovista?

2. Un model de “torn pacífic” (el torn dinàstic)

Ambdós partits van acordar una alternança pacífica en el govern i un repartiment dels mecanismes de l'Estat, mitjançant l'ús massiu el frau electoral i la manipulació política.

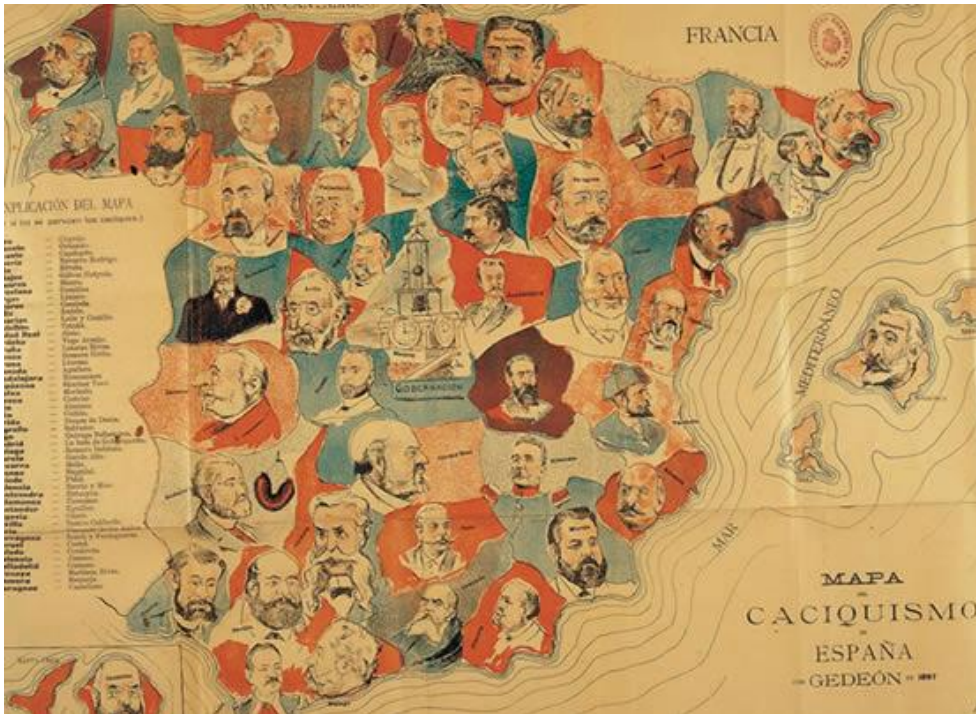
El principal objectiu era mantenir l'estabilitat política i sobretot la solidesa de la Corona com a símbol del règim.

Aquest acord tàcit es va materialitzar l'any 1885 amb l'anomenat Pacto de El Pardo..

Com funcionava el sistema canovista?

3. Un model basat en la corrupció electoral

Es van practicar totes les formes de corrupció política imaginables, i en especial en l'aspecte electoral:

El cunerisme

Pràctica de presentació de candidats aliens a la seva jurisdicció.

El “encasillado”

Pràctica de preselecció dels candidats que havien de resultar guanyadors a cada jurisdicció electoral.

El “caciquismo”

Realitat de control polític i social d'un territori per una o més persones que poden influir en els resultats electorals.

La tupinada

Pràctiques de falsejament electoral (censos, vots, actes electorals ...)

- Surto?
- No home, no! Espera encara fins al dia 10.

—Habéis votado ya a los candidatos que os recomendé?
—Sí, padre; cuatro veces.

LA TUPINADA

Tot plegat formava un **complex entramat de corrupció** que garantia que sempre guanyés les eleccions qui les convocava, i deixava fora del sistema a qualsevol altra força política que no fossin les “dinàstiques”.

El naixement de la pesseta (1868 – 2001)

Moneda de 50 cèntims del rei Alfonso XII, de 1880